

نگاهی به تاریخ بندر امام خمینی

با

«گذری به تاریخ خوزستان»

تألیف: علیرضا ابن رحمان

سرشناسه	: ابن رحمان، علیرضا، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: نگاهی به تاریخ بندر امام خمینی با گذری به تاریخ خوزستان /
مشخصات نشر	: تألیف علیرضا ابن رحمان؛ ویراستار حمید خادمی.
مشخصات ظاهری	: تهران: دفتر نشر معانی، ۱۳۸۶.
شابک	: ۱۴۲ ص.؛ مضمون.
یادداشت	: ۳۰۰۰۰ ریال؛ ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۸-۰۷-۲
عنوان دیگر	: کتابنامه: ص. [۱۴۱] - ۱۴۲.
موضوع	: تاریخ خوزستان
موضوع	: بندر امام خمینی.
موضوع	: بندر امام خمینی - تاریخ.
موضوع	: خوزستان - تاریخ.
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۸۶ الف ۱۲ / DSR۲۰۷۵
رده‌بندی دیویی	: ۹۵۵/۵۳۶۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۱۵۶۶۱۴

نگاهی به تاریخ بندر امام خمینی

نوشته: علیرضا ابن رحمان

ویراستار: حمید خادمی

طرح جلد: سید نورالدین موسوی

حروفچینی: طرح و نشر هامون

لیتوگرافی: موج

چاپ: مها

صحافی: دلشاد

نوبت چاپ: اول - ۱۳۸۷

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

بها: ۲۰۰۰ تومان

دفتر نشر معانی - تهران خیابان حقوقی شماره ۵۳ - تلفن ۷۷۵۰۷۹۶۳

همه حقوق برای مؤلف محفوظ است.

ISBN 978-964-6358-07-2

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۳۵۸-۰۷-۲

این کتاب با مساعدت و یاری بی‌دریغ شرکت عملیات غیرصنعتی و

خدمات صنایع پتروشیمی به زیور طبع آراسته شده است.

اخبار گذشته را دو قسم گویند، و آن را سه دیگر نشناسند:
یا از کسی ببايد شنيد و یا از کتابی ببايد خواند، ...

(تاریخ بیهقی)

برای نمایاندن هر چه روشن تر بندر قدیم با یاری اهالی مهربان
بندر امام خمینی و همکاری بی دریغ روابط عمومی اداره کل
بنادر و کشتیرانی بندر امام خمینی عکس هایی از بندر قدیم تهیه
شده، که در لابلای کتاب به چاپ رسیده است.

نگارنده امیدوار است که مجموعه حاضر بتواند شناختی ولو
کوچک از این قطعه ارزشمند خاک میهن «بندر امام خمینی
(ره)» به دست دهد. نیز نیک می داند که کاستی ها در این کتاب
فراوان اند؛ به همین خاطر سپاسگزار آنانی است که این
کاستی ها را گوشزد کنند، و دست همه آنان را در این راه
می فشارد.

در همین جا نگارنده لازم می داند کسانی را که تاکنون در
این راه یاری گری بوده اند، سپاس بگذارد؛ همچون:
آقای مهندس جلیل اسلامی، مدیرکل محترم اداره کل بنادر و

کشتیرانی استان خوزستان؛ استاد ارجمند و دوست گرانمایه آقای اصغر دیدار؛ انسان والا و اهل نظر، آقای پرویز ایرانشاهی، رئیس روابط عمومی اداره کل بنادر و کشتیرانی بندر امام خمینی؛ مشوق راستین و بی ادعای اهل هنر، آقای شاپوریاوری، رئیس روابط عمومی پتروشیمی بندر امام؛ آقای مهندس سعیدی طاهری، مدیرعامل محترم شرکت عملیات غیرصنعتی و خدمات صنایع پتروشیمی، که از ابتدا شوق تهیه این کتاب را در نگارنده برانگیخت؛ و آقای غلامعباس زندی مدیرکل ادیب گمرک بندر امام خمینی و نیز دوست و حامی گرامی ام آقای منصور توکلی و همه دیگر یاران و عزیزانی که هر یک به طریقی نقش مؤثر و ارزنده‌ای در شکل‌گیری کتاب حاضر داشته‌اند و اگر در اینجا از تکتک آنان نامی به میان نیامده، از بزرگی یاری‌شان و همچنین یادشان در ذهن و قلب نگارنده نمی‌کاهد.

علیرضا ابن رحمان - زمستان ۱۳۸۶

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹.....	پیشگفتار
۱۲.....	آن روزگاران
۲۱.....	یاد و خاطره‌ای از روزگار گذشته
۳۱.....	نگاهی به تاریخ خوزستان
از	گزارشی از ورود «فوزیه» همسر نخست محمدرضا شاه (از
۴۵.....	مصر) به بندر شاهپور
۵۳.....	ناخدا عباس دریانورد
۶۵.....	مراسم عزاداری ماه محرم در بندر امام خمینی
۷۱.....	کلمات و اصطلاحات متداول در گویش اهالی
۷۹.....	شخصیت‌های ماندگار
۸۳.....	ورزشکاران نامدار بندر
۸۶.....	خدمتگزاران عرصه ورزش در بندر امام
۸۸.....	غذاها و خوردنی‌های خاص در بندر
۸۹.....	نحوه تلفظ برخی از نام‌ها در لهجه بندری
۹۰.....	آبزیان و ماهی‌های بندر:
	طرح اولیه راه‌آهن سراسری
۹۳.....	از زبان ژنرال سرپرسی سایکس

- انعکاس شرایط آب و هوایی منطقه در سفرنامه‌ها و آثار
مکتوب سیاحان و مسافران به این دیار ۹۹
- بندر شاهپور (امام خمینی) در آثار و نوشته‌های دیگران ۱۰۳
- نمایی از بندر شاهپور در یکی از پایان‌نامه‌های دانشجویی
(۱۳۴۹) ۱۱۴
- آب و هوای منطقه و وضع تابش خورشید ۱۱۹
- یک آرزو ۱۲۷
- منابع و مآخذ ۱۴۱

پیشگفتار

شهر ما را گذشته‌ای است سزاوار احترام

در مجموعه حاضر کوشش شده است تا سابقه تاریخی، ساختار اجتماعی، شرایط آب و هوایی و دیگر مشخصات و ویژگی‌های بندر امام خمینی، که در استان خوزستان واقع است، به خوانندگان و علاقه‌مندان به تاریخ و فرهنگ این قطعه ارزشمند از خاک میهن معرفی شود.

از آنجا که هدف اصلی در ایجاد این مجموعه شناخت و پرداخت وجوه فرهنگی این شهر بوده، کوشش شده است که تا حد امکان از ارائه آمار و ارقام پرهیز گردد؛ زیرا این امر هم موجب ملال خواننده می‌گردد و هم اینکه گذشت زمان، دقت ارقام را برای استناد از بین می‌برد. با این حال اگر در جایی از کتاب آمار و ارقام ذکر شده، صرفاً به حکم ضرورت بوده است. در همین ابتدا لازم است، ولو به اختصار، اشارهای شود به گوهرهای گرانبهائی موجود در دل این صدف (بندر امام خمینی)، که وجودشان دلیل اصلی توان‌مندی‌ها و شاخص بودن این بندر در میان همگان است.

۱- مجتمع عظیم بندری:

تأسیس و برپایی مجتمع بندری در سال ۱۳۰۶ به مثابه از خاک بر آمدن جوانه موجودیت این شهر است که اکنون در کمال سرافرازی بر خاک زرخیز آن دهها مجتمع عظیم صنعتی روییده است و مجتمع عظیم بندری پیش‌قراول و پرچمدار آنهاست.

اداره بندر، از ابتدای تأسیس تاکنون، چونان نقطه پرگاری در ساختار اقتصادی بندر عمل کرده است، به گونه‌ای که تمامی ادارات موجود در منطقه به نوعی حول محور همین اداره می‌گردند.

۲- مجتمع پتروشیمی بندر امام:

کلنگ احداث این مجتمع، که از بزرگ‌ترین مجموعه‌های پتروشیمی در خاورمیانه به‌شمار می‌آید، در سال ۱۳۴۷ به زمین زده شد.

با آنکه در جریان جنگ تحمیلی بخش‌های زیادی از آن در اثر بمباران‌های هوایی آسیب دید و یا از میان رفت، پس از خاتمه جنگ با همت و تلاش شبانه‌روزی کارگران و متخصصان ایرانی و خارجی، همچون ققنوس از خاکستر بر آمد و اینک در آسمان صنعت کشور بدون رقیب و هم‌اورد در پرواز است.

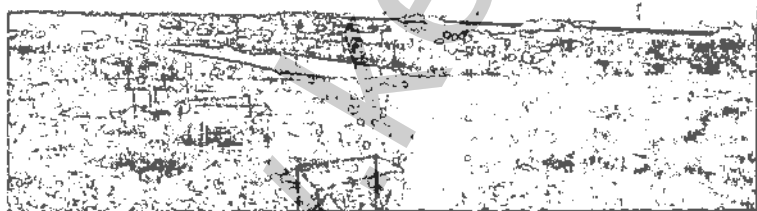
۳- منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی:

تنها منطقه موجود در نوع خود در کشور است که مساحت زیادی از خاک بندر به آن اختصاص یافته است (منطقه ویژه اقتصادی پتروشیمی در محدوده‌ای به ابعاد تقریبی ۲ کیلومتر عرض و ۹ کیلومتر طول در شمال بندر امام خمینی برپا شده است).

باری، همان‌گونه که جواهرات موجود در خزانه بانک مرکزی پشتوانه اسکناس کشورند، مجتمع بندری و همچنین صنایع و مجتمع‌های پتروشیمی و شیمیایی در بندر امام ثروت

ملی و بومی و از پشتوانه‌های ارزشمند شهر و کشور به شمار می‌آیند و وجودشان مایه دلگرمی و مباهات است.

در سالیانی نه چندان دور تأمین آب و نان خانواده دغدغه اصلی اهالی بندر بود، لکن امروزه به یمن وجود این تأسیسات پر عظمت، چرخ اقتصادی در این منطقه به روانی در حال چرخش است و شهر نیز چهره آبرومندی به خود گرفته است.

دورنمایی از شهر و محلات بندر شاهپور قدیم، دریا کودی (استخر) در عکس کاملاً پیداست.